

тивність мислення, що дають змогу реалізувати творчий підхід до професійної діяльності педагога. Принциповість, що включає вірність цінностям професії й послідовність у реалізації цих цінностей, є одним з показників моральної стійкості людини та внутрішньої переконаності в правильності обраного шляху. Всі перелічені вище якості можуть виявлятися різною мірою, й у прояві кожної якості необхідне почуття міри.

Література

1. Лосев А.Ф. Этика как наука / А.Ф. Лосев // Человек. – 1995.
2. Ломов Б.Ф. Проблемы общения в психологии / Б.Ф. Ломов. – М., 1981. – С. 3–23.
3. Бодалев А.А. Психология общения / А.А. Бодалев. – М., 1998. – 135 с.

МАНОХІНА І.В.

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ, ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Неможливо переоцінити значення професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів, адже їх професійна діяльність важлива як фактор успішної динаміки розвитку країни.

Якість підготовки фахівців стала однією з основних проблем системи вищої освіти як на державному рівні, так і у вищих навчальних закладах, що безпосередньо здійснюють освітній процес.

Сучасні тенденції, спрямовані на модернізацію системи вищої освіти, вимагають удосконалення процесу професійного зростання студентів, нових шляхів підвищення ефективності їх фахової підготовки, визначення компонентів і показників готовності майбутніх соціальних педагогів як суб'єктів професійної діяльності.

Втрата сім'ї в дитинстві (ситуація сирітства) позначається на подальшому розвитку дитини і перешкоджає формуванню в неї автономності, ініціативності, статевої ідентичності та інших важливих якостей. Без цих новоутворень дитина не зможе стати суб'єктом міжособистісних відносин і утвердитися як особистість. Тому важливо вибудувати систему якісної соціальної, психолого-педагогічної допомоги та підтримки дітей-сиріт, яку зможуть забезпечити спеціально підготовлені кадри.

В. Сластьонін вказує на те, що “для управління і самоврядування процесу формування фахівця необхідно, щоб і студент, і викладач подумки зверталися до мети своєї діяльності. Щоб ця мета – результат – була розкрита, треба розробити перелік властивостей випускника-фахівця, які слід сформувати за роки перебування студента у вузі” [11].

Проблемам професійного розвитку та професійної підготовки кадрів у галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи на різних етапах і рівнях професійної освіти присвячені праці Л. Нікітіної, В. Бочарової, Б. Вульfoва, Н. Клименко, Р. Куліченко, В. Масленникової.

Важливу роль у контексті нашого дослідження мають праці із загальних питань професійної підготовки вчителя Н. Кузьміної, Н. Болдирева, В. Сластьоніна, Л. Спіріна, А. Щербакова та ін.

Теоретичний аналіз окресленої проблеми подано у дослідженнях К. Дурай-Новакової, І. Козубовської, Г. Лактіонової, С. Білецької, С. Архипової, Л. Гусякової, В. Сластьоніна, С. Тетерського, Н. Шмельової, О. Реан, В. Мясичева, В. Ядова, Ш. Надірашвілі, В. Бухвалова, В. Кан-Калика, С. Сисоєвої, І. Дичківської, К. Макагон, О. Козлової, М. Никандрова.

Виходячи з теоретичних посилань, загалом можна виділити два основні підходи до вивчення проблеми готовності. Представники першого підходу трактують готовність як складну систему професійно важливих якостей особистості, що включає когнітивні, мотиваційні, емоційні, вольові компоненти, сформовані знання, уміння, навички та професійно значущі риси особистості (М. Дяченко, Л. Кандибович, Е. Фарапонова, К. Дурай-Новакова, С. Салаватова, В. Сластьонін та ін.).

Представники другого підходу розглядають готовність як функціональний стан, який являє собою динамічне поєднання інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових сторін психіки, налаштованість на певну поведінку; якість особистості, що інтегрує раніше засвоєні установки, знання, вміння, навички, досвід, характеристики і мотиви діяльності (Л. Нерсеян, М. Левітов, Ф. Генів та ін.).

Зважаючи на вищезазначене, стверджуємо, що науковці акцентують увагу на різних формах готовності майбутніх фахівців до здійснення професійної діяльності: психологічні аспекти процесу формування готовності (М. Дяченко, Л. Кандибович, В. Моляко, О. Проскура, А. Пуні, С. Равиківич, Л. Разборова, О. Ухтомський та ін.); проблеми формування готовності майбутнього педагога до професійної реалізації (І. Богданова, Ж. Володченко, А. Деркач, Л. Кадченко, Д. Мазоха, В. Сластьонін, Є. Шевчук, О. Ярошенко та ін.); готовність педагогів до здійснення різних напрямів педагогічної діяльності (О. Безпалько, Н. Головка, А. Капська, Г. Костюк, О. Мороз, О. Штепа, В. Щербина та ін.).

Аналіз соціально-педагогічної і психологічної літератури показує, що проблема готовності майбутніх соціальних педагогів була предметом дослідження багатьох українських і російських учених, проте на сьогодні не існує єдиної системи вироблених критеріїв, які б повною мірою відображали рівень підготовки соціально-педагогічних кадрів.

Мета статті – розглянути та проаналізувати основні компоненти готовності соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Згідно з поставленою метою було визначено такі завдання:

- здійснити порівняльний аналіз визначення критеріїв готовності різними науковцями;
- визначити найбільш значущі компоненти готовності для майбутнього соціального педагога при роботі з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

З'ясовано, що стосовно проблеми готовності вчені висловлюють різні погляди, але всіх їх об'єднує спільне переконання в тому, що готовність як феномен – це складне цілісне утворення психіки людини. Поєднуючи в собі ряд психологічних феноменів, які перебувають у тісному взаємозв'язку, вона має складну динамічну структуру, між компонентами якої існують функціональні зв'язки. Залежно від того, яке функціональне навантаження виконують змістові характеристики цього феномену в процесі професійної діяльності, їх можна віднести до певних системних блоків особистісних якостей спеціаліста – компонентів готовності.

Говорячи про професійну підготовку майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, необхідною умовою є врахування феномену готовності, адже саме цей аспект регламентує фахово необхідні психолого-педагогічні критерії майбутнього фахівця.

В. Моляко визначає поняття “готовність до праці” як складне особистісне утворення, багатокомпонентну систему, сукупність компонентів якої надає особистості змогу виконувати конкретну роботу [10].

А. Деркач, Л. Орбан виділяють такі структурні компоненти: мотиваційний (позитивне ставлення до певного виду діяльності, бажання ним займатися); когнітивний (наявність необхідних знань, уявлень); гностичний (володіння способами та прийомами, що необхідні в певному виді діяльності); емоційно-вольовий (здатність відчувати задоволення від роботи, самоконтроль та ін.); оцінний (самооцінка своєї професійної підготовки) [5].

М. Дяченко, Л. Кандибович відмічають, що готовність включає в себе в стійкій єдності такі компоненти: мотиваційний (позитивне ставлення до професії, інтерес до неї та інші досить стійкі професійні мотиви); орієнтаційний (знання й уявлення про особливості та умови професійної діяльності, її вимоги до особистості); операційний (володіння способами і прийомами професійної діяльності, необхідними знаннями, навичками, вміннями, процесами аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення та ін.); вольовий (самоконтроль, вміння керувати діями, з яких складається виконання трудових обов'язків); оцінювальний (самооцінка своєї професійної підготовленості та відповідність процесу вирішення професійних завдань оптимальним трудовим зразкам). Достатня виразність цих компонентів і їх цілісної єдності – показник високого рівня професійної готовності спеціаліста до праці, його активності, самостійності, творчості [6].

Л. Кондрашова, аналізуючи структуру готовності, описану М. Дяченко, Л. Кандибович, вважає, що така структура готовності не розкриває всіх змістовних сторін цього феномену, оскільки здатність людини до професійно-педагогічних суджень не може розглядатися ізольовано від діяльного ставлення особистості до обраної професії. Вона доповнює вищенаведений перелік компонентів емоційним, що характеризується як вплив емоцій та почуттів на забезпечення успішного перебігу і результативності діяльності педагога, і психофізіологічними компонентами [7].

Готовність до соціально-педагогічної діяльності – особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості та рефлексії. Вона є основою активної соціальної і педагогічної позиції суб'єкта, яка спонукає до професійної діяльності та сприяє її продуктивності.

За структурою готовність – складний процес, який охоплює різноманітні якості, властивості, знання, навички особистості. Готовність є передумовою ефективної діяльності педагога, максимальної реалізації його можливостей, розкриття творчого потенціалу. Джерела готовності до соціально-педагогічної діяльності сягають проблематики особистісного розвитку, професійної спрямованості, професійної освіти, виховання й самовиховання, професійного самовизначення педагога.

Готовність майбутнього соціального педагога до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, є якістю особистості, що характеризується усвідомленим прагненням і спрямованістю на організацію соціально-педагогічної роботи; сформованістю педагогічної рефлексії і високим рівнем оволодіння психолого-педагогічними та спеціальними знаннями [3].

Феномен готовності ми розглядаємо як результат цілеспрямованого процесу підготовки, який являє собою сукупність сформованих у випускника знань про специфіку соціально-педагогічної діяльності, професійних умінь і навичок, що у майбутньому дадуть змогу реалізувати здобуті теоретичні знання у практичній роботі з дітьми-сиротами.

Наш підхід до визначення компонентів готовності майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності базується на попередніх дослідженнях науковців та визначається динамікою засвоєння педагогічних інновацій і процесу проектування як засобу підготовки до професійної діяльності.

При підготовці майбутніх соціальних педагогів у Дніпропетровському університеті імені Альфреда Нобеля нам необхідно визначити систему критеріїв та показників, на основі яких можна судити про ефективність підготовки майбутніх фахівців до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Безперечно, при цьому слід враховувати, що особистість соціального педагога є взірцем для наслідування і формування у дітей-сиріт певних якостей. Майбутній соціальний педагог повинен відрізнятися високоморальними цінностями, гуманністю та великою любов'ю до дітей, максимальним емоційно-особистісним включенням у життя дитини, повною самовіддачею [2].

Під компонентами готовності ми розуміємо взаємопов'язані певні складові, наявність яких утворює відповідний рівень готовності студентів до професійної діяльності.

Здійснивши аналіз кваліфікаційної характеристики фахівця, змісту, функцій, професійних ролей соціального педагога, особливостей соціаль-

но-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, ми виокремили комплекс базових компонентів соціально-педагогічної готовності майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: мотиваційний, змістовий, операційний, рефлексивний та емоційний.

У структурі особистості педагога особлива роль належить професійно-педагогічній спрямованості, під якою розуміють мотиваційну зумовленість дій, вчинків, поведінки людини конкретними життєвими цілями, джерелами яких є потреби, суспільні вимоги [1].

Саме тому особливого значення в підвищенні ефективності соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами мають мотиви професійної діяльності, які формуються під впливом умов життя суб'єкта, визначають спрямованість його активності та спонукають до діяльності [2].

Мотиваційний компонент має систему ціннісних орієнтацій та професійних переконань, які в кінцевому результаті визначають стиль педагогічної діяльності.

За визначенням Н. Кузьміної, професійно-педагогічна спрямованість включає в себе усвідомлення значення педагогічної діяльності, інтерес до педагогічної діяльності та схильність займатися нею, потребу у спілкуванні з дітьми та роботі з ними. В основі спрямованості лежить певна структура мотиваційної сфери особистості, до складу якої входять потреби, мотиви, цілі особистості. Саме вони спонукають, спрямовують та регулюють діяльність педагога для досягнення професійної компетентності [8].

Мотиваційний компонент є необхідною умовою становлення й розвитку операційного та змістового компонентів готовності студентів до соціально-педагогічної діяльності, він вказує на відповідність психічного стану особистості вимогам та специфіці обраної професійно-педагогічної діяльності в сукупності з професійно спрямованою мотиваційною сферою та здатністю до рефлексії.

Інтегральним критерієм мотиваційного компонента виступає професійно-педагогічна спрямованість майбутнього соціального педагога – прагнення реалізувати здобуті знання, уміння та досвід у професійній діяльності. Показниками зазначеного критерію ми визначаємо такі: впевненість у собі, у правильному виборі професійної діяльності (знання своїх можливостей, рівень самооцінки, самостійність, самокритичність), розуміння соціальної значущості та складності майбутньої професії, наполегливість у досягненні мети (вимогливість до себе, цілеспрямованість, самовладання, витривалість) і мотиви професійної діяльності.

Мотиваційний компонент у професійно спрямованому контексті являє собою сукупність зовнішньої та внутрішньої мотивації студента, на яку здійснюється значний вплив під час підготовки майбутнього фахівця, оскільки вона є провідним чинником його подальшої самореалізації та професійного зростання.

Переконані, що цей компонент визначає спрямованість на професійну соціально-педагогічну діяльність з дітьми-сиротами і характеризується

прагненням до спілкування з дітьми і потребою надавати їм допомогу, постійно поповнювати спеціальні знання про роботу з цією категорією дітей.

Мотивація особистості педагога зумовлена його професійними інтєресами, поглядами, ціннісними орієнтаціями, ідеалами. Вона виявляється як у всій його професійній діяльності, так і в окремих соціально-педагогічних ситуаціях.

Змістовий компонент є одним із важливих компонентів готовності до соціально-педагогічної діяльності і потребує значної уваги, оскільки його показники є фундаментальними для підготовки до спеціалізованих знань, умінь і навичок.

Зазначений компонент передбачає вияв науково-теоретичного та методичного підґрунтя підготовки, оволодіння певною науково обґрунтованою та професійно доцільною системою знань, яка в майбутньому стане міцним фундаментом для розвитку практичних умінь та навичок виконання майбутньої професійної діяльності.

Змістовий компонент готовності майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, визначено нами як систему знань, що забезпечує виконання певних функцій соціально-педагогічної діяльності. Критерієм його сформованості виступає оперування комплексом спеціальних дисциплін, теоретична підготовленість до роботи з названою категорією дітей.

Показником теоретичної підготовленості визначено наукову компетентність, а її ознаками – знання про теоретико-методологічні засади роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, мету і завдання діагностичної діяльності майбутнього соціального педагога, сутність педагогічних здібностей, наявність психолого-педагогічних, загальнокультурних знань тощо.

Операційний компонент ми визначаємо як певне новоутворення особистості, що інтегрує всі види спеціально-професійних, соціально-педагогічних операцій, які виконуються на високому професійному рівні.

Цей компонент включає комплекс умінь, якими мають оволодіти майбутні соціальні педагоги у процесі підготовки, якостей, які мають бути у них сформовані й розвинуті, а також визначає особливості професійного мислення, умінь і навичок вирішення професійних завдань та індивідуального стилю діяльності.

Зазначений компонент містить у собі потенційну і практичну здатність соціального педагога створювати ситуацію успіху в повсякденній діяльності, можливість коригування вказаного процесу залежно від зміни обставин, аналіз результативності відображення цього педагогічного засобу в процесі соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Для операційного компонента характерними ознаками є: актуалізація всієї сукупності знань педагога; трансформація теоретичних знань у практичну діяльність; визначення на основі знань та досвіду найбільш ефективних методів, прийомів та шляхів вирішення завдань, що здійснюється че-

рез систему вмінь, навичок, професійно важливих якостей та здібностей соціального педагога.

Професійна спрямованість і воля утворюють взаємопов'язану функціональну систему, в якій воля забезпечує усталеність професійних намірів. Для успішної професійної діяльності соціальному педагогу необхідно свідомо управляти власними процесами, які мають бути спрямовані на вдосконалення тих чи інших дій, психічних станів, завдяки яким діяльність проходить успішно [9].

Ми переконані, що емоційна сфера особистості майбутнього фахівця є важливим компонентом готовності до професійної діяльності, адже соціальний педагог, як ніхто інший, повинен вміти розуміти психологію дитини, усвідомлювати правильність своїх дій та вчинків, легко “входити в контакт” з дітьми зазначеної категорії, реалізовувати свої можливості, управляти власним настроєм, вчинками та діями.

Емоційний компонент характеризує якості особистості, що забезпечують успішність соціально-педагогічного процесу і результативність діяльності соціального педагога. Аналізуючи цей компонент, можемо сказати, що він передбачає оволодіння технологіями збереження внутрішньої рівноваги та емоційного відновлення, здібностей до гнучкої варіативної поведінки з дітьми, вміння розпізнавати емоційний стан дитини, наявність вольових якостей та комунікативних здібностей, високу емоційну стійкість, врівноваженість, відсутність почуття страху, загальну налаштованість на зустріч із новою ситуацією в професійній діяльності, високий ступінь самоконтролю, саморегуляцію емоційним станом і поведінкою в умовах вирішення проблем соціально-педагогічного спрямування.

Особливого значення в соціально-педагогічній діяльності набуває *рефлексивний компонент* готовності, який характеризує пізнання й аналіз педагогом явищ власної свідомості та діяльності.

Варто зазначити, що рефлексивне мислення розглядають як одну з важливих умов усвідомлення, критичного аналізу і конструктивного вдосконалення власної діяльності. Здатність людини рефлексивно ставитися до себе і до своєї діяльності є результатом освоєння нею соціальних відносин між людьми.

Показником розвитку рефлексивного компонента виступає наявність таких складових:

- сформованість рефлексивної позиції (характер оцінки педагогом себе як суб'єкта соціально-педагогічної діяльності);
- готовність майбутніх соціальних педагогів до професійного саморозвитку;
- здатність до самооцінки; самопізнання як джерела професійної, особистісної рефлексії та самоактуалізації, що виражається в умінні адекватно оцінювати свої можливості у процесі роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування;
- сформованість професійно важливих якостей для роботи із зазначеною категорією дітей (упевненості у собі, здатності до імпровізації, ак-

тивності, ініціативності, передбачуваності, спрямованості на співробітництво, схильності до самоаналізу);

– прогнозування результатів професійно-педагогічних знань, умінь і навичок, що виражається в рефлексивній активності як властивості особистості, що розвивається.

Рефлексивний компонент виявляється у таких процесах: аналіз власної діяльності; аналіз та оцінювання діяльності інших; оцінювання власної діяльності та планування подальших дій відповідно до одержаних результатів; уміння адекватно оцінювати соціально-педагогічну ситуацію згідно з поставленою метою.

Необхідно зауважити, що рефлексія – процес індивідуальний. Активізація рефлексивної позиції пов'язана з орієнтацією педагога на саморозвиток. Джерелом цього процесу є система усвідомлених педагогом суперечностей у професійній діяльності. Тому в навчально-професійній діяльності майбутніх соціальних педагогів необхідно створювати такі ситуації, які б актуалізували рефлексивну позицію, формували позитивне самосприйняття, стимулювали процеси самоствердження.

Реалізується цей компонент через такі рефлексивні процеси, як креативність, ініціативність, спрямованість на співробітництво, впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до імпровізації, передбачення, самоаналіз власної діяльності та прогнозування її результатів на кожному з етапів, усвідомлення позитивних та негативних аспектів соціально-педагогічної роботи.

Упевнені, що процес рефлексії є дуже важливим у підготовці майбутнього соціального педагога до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, тому що розвинута рефлексія та особистісна мотивація допомагають досягти мети навчально-виховного процесу, забезпечують успішну реалізацію методів педагогічної діяльності, саморозвиток та самореалізацію майбутнього соціального педагога.

Висновки. Професійна підготовка, що орієнтує студента на розв'язання проблем майбутньої професійної діяльності, включає в себе не лише засвоєння професійно необхідних знань, умінь та навичок, а й формування особистісних якостей, показників готовності, що сприятимуть успішному процесу адаптації до майбутньої діяльності, забезпечать професійну мобільність спеціаліста, який відповідатиме вимогам сучасного суспільства.

Перелік зазначених компонентів готовності, на наш погляд, дасть максимально оптимізувати процес фахової підготовки і таким чином досягти високих результатів на шляху формування професійної готовності майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Література

1. Ананьев Б.Г. Избранные психологические труды : в 2 т. / Б.Г. Ананьев, А.А. Бодалев, Б.Ф. Ломов. – М. : Педагогика, 1980. – 287 с.

2. Байбородова Л.В. Преодоление трудностей социализации детей-сирот : учеб. пособ. / Л.В. Байбородова. – Ярославль : ЯГПУ, 1997. – 196 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 131 с.
4. Давыдов В.В. Российская педагогическая энциклопедия : в 2 т. / В.В. Давыдов. – М. : Большая Российская энциклопедия, 1993. – Т. 1. – 608 с.
5. Деркач А.А. Акмеологические основы становления психологической и профессиональной зрелости личности / А.А. Деркач, Л.Э. Орбан. – М. : РАУ, 1995. – 208 с.
6. Дьяченко М.И. Психология высшей школы: особенности деятельности студентов и преподавателей вуза / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. – Минск : БГУ, 1978. – 319 с.
7. Кондрашова Л.В. Моральна психологічна готовність студента до вчительської діяльності / Л.В. Кондрашова. – К. : Вища школа, 1987. – 185 с.
8. Кузьмина Н.В. Очерки психологии труда учителя: Психологическая структура деятельности учителя и формирование его личности / Н.В. Кузьмина. – Л. : ЛГУ, 1967. – 183 с.
9. Курлянд З.Н. Професійна усталеність вчителя – основа його педагогічної майстерності : навч. посіб. / З.Н. Курлянд. – О. : ОДПУ ім. К.Д. Ушинського, 1995. – 160 с.
10. Моляко В.О. Психологічна готовність до творчої праці / В.О. Моляко. – К. : Знання, 1989. – 48 с.
11. Слостенин В.А. Формирование личности учителя советской школы в процессе профессиональной подготовки / В.А. Слостенин. – М. : Просвещение, 1976. – 160 с.

МАРИНОВСЬКА О.Я.

ПОНЯТТЯ “ПРОЕКТНО-ВПРОВАДЖУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ”: СУТНІСТЬ, СПЕЦИФІКА, ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІФУНКЦІОНУВАННЯ

Проектно-впроваджувальна діяльність є особливо актуальною в умовах модернізації освітньої галузі. Як феномен проектної культури в освіті вона задає напрям трансформації найновіших досягнень науки в практику, створює необхідні умови для підготовки конкурентоспроможного педагога, орієнтованого на життєствердний образ світу, необхідність змін у період інноваційного розвитку суспільства.

Проектність культури задає векторну спрямованість модернізації національної системи освіти, ураховуючи соціально-педагогічні передумови – соціоекономічну нестабільність, ринкову економіку, екологічну кризу, посилення ролі педагогіки та етнопедагогіки в розробці стратегії життєствердного суспільства, формування образу світу вчителя, здатного приймати виклики ХХІ ст., працювати в нових соціокультурних умовах. Освіта як своєрідне відображення соціально-економічного та культурно-історичного розвитку держави має цілепокладаючий характер, вона виступає ідеальним образом інтегрованого результату діяльності теоретиків і практиків, своєрідним проектним баченням майбутнього України в умовах глобалізації.